

El masover

(ALDC, IV, 783. El masover)

El *masover* (s. XVII) és l'«estadant d'un mas que aquell cultiva»; el mot deriva del baix llatí MANSUARIUS 'encarregat d'un mas', format sobre MANSUM 'lloc d'estada o residència' (de MANERE 'restar, quedar-se'), com de *sanctus, sanctuarius*, i amb inserció d'una -v- antihiàtica; ocupa la major part del domini. També coneixen una certa extensió *amo*, en mall. i men., i *casero*, en val. central i meridional. El primer, *amo* (s. XIV), és un vell castellanisme que, en els dialectes insulars esmentats, a partir de 'home que té el domini d'alguna cosa' o 'home que té algú sota el seu domini o servei' s'ha desviat cap a 'masover'; el segon, *casero*, és pres del cast. (var. catalanitzada *caser* 180, 184). *Arrendador* (s. XIV) és un der. de *arrendar* 'rebre en arrendament'.

Són mots de caràcter més local *masero* 162, 179, 181, 185, der. de *mas* amb el sufix castellanitzant *-ero*, tan freqüent en val. (var. catalanitzada *maser* 188); *torrer* 111, que té a càrrec una *torre* 'mas'; *mesader* 109, 112, 113, der. de *mesada* (< *masada*, per dissimilació vocàlica), de *mas*, més

que de *mesada* (< *mes*) en sentit de 'cobrament mensual'; *bordaler* 89, 90, que té cura d'una *borda* 'masia', mot preromà. Els quatre mots precedents es basen en un sinònim de 'masia' (*mas*, *masada*, *torre*, *borda*) en les localitats respectives. *Granger* 4, 9, responsable d'una *granja*. *Mitger* 105, 106, 162 es basa en el contracte *a mitges*.

Són extensions semàntiques d'un mot genèric *llaurador* 187; *hortolà* 169, 170; *estadant* 66; *estatger* 155, 160, 161, 164; *vinyater* 'el que té cura d'una vinya' 85; *mijoral* 83, 84 (< *majoral* 'que dirigeix un grup de treballadors', amb pas de [ə] > [i] per assimilació a la palatal), com *sobrestant* 135 (< 'que està per sobre'); *percuraor* 157, 176, 178 (< *procurador*), amb metàtesi i referència al paper de representant del propietari; *encarregat* 135, 174, des de 'que té al seu càrrec (una cosa)'. Per a més informació sobre alguns dels mots adduïts aquí, veg. mapes 507 i 509.

Masover és el mot normatiu des del DG_I, 1932.

